

Zaměřeno na Království

Roč. 12 č. 7

Anthony Buzzard, editor

Duben, 2010

Možná gnostici přece jen zvítězili

Keith Relf, New Zealand

Když čteme dějiny rané církve, zdá se, že se stále objevuje jedna skupina – gnostici. Ti věřili, že mají nebo někteří z nich mají tajné znalosti, které jim umožňují "vykládat" Písmo lépe a s větší autoritou než ostatní. Existovaly i různé jiné skupiny, které poškozovaly kopie textu Nového zákona, aby vypadaly příznivěji pro jejich konkrétní názory, ale o gnosticích se říkalo, že byli tak vynalézaví, že nemuseli vždy měnit znění. Stačilo jim "vyložit" jakýkoli text tak, aby znamenal právě to, co chtěli, aby říkal. Dnes se zdá, že existují lidé se stejnou schopností. Dnes se většina křesťanstva hlásí ke zvláštnímu zjevení a prohlašuje trinitářství za pravdivé a dodává, že je nezbytné pro spásu. To vše navzdory skutečnosti, že Ježíš ani apoštolové o něm neřekli ani slovo. Ježíš ani Pavel o trojjediném Bohu nevěděli vůbec nic.

Dějiny ukazují, že ti, kdo si mohli říkat "pravověrní" - tedy ti, kdo měli "správnou cestu" - dosáhli tohoto čestného postavení tím, že násilím odstranili své odpůrce, včetně těch, které označili za gnostiky. Moje babička měla přísloví o tom, že "(zčernalý) hrnec křičí na konvici, že je černá". I když se v té době často vařilo na otevřeném ohni, platí to dodnes. Když se člověk pokouší pochopit, co současní "pravověrní" nyní prohlašují za učení, zdá se, že použili podobné umění jako první gnostici, proti kterým tak energicky vystupovali! Přiměli Písmo, aby říkalo to, co si přejí.

Označení "ortodoxní" prý znamená "správný způsob". To je nesprávné označení, protože každá upřímná skupina by se mohla a chtěla, i když ne tolika slovy, označit za "správnou cestu". Nebyli by na této "cestě", kdyby si nemysleli, že je to správná cesta. Ti, kdo se dnes nazývají pravověrnými, tam nedošli s božským schvalovacím razítkem na své učení. Byli to političtí "vítězové" ideologického boje o prvenství. Ve skutečnosti skupina, která začala určovat pravidla dnešního pravověří, byli především bývalí pohané s řeckou filosofickou orientací. Nakonec našli vůdce v pohanském, slunce uctívajícím císaři jménem Konstantin. Kon-

stantin viděl v jednotném státním náboženství politickou výhodu pro mír ve své říši. Výsledné státem schválené křesťanství bylo předchůdcem římské církve, církve, která dodnes staví sebe a své tradice nad Bibli a sama sebe nazývá "apoštolskou". Autentickou. Založenou na Petrovi.

Císař Konstantin je eufemisticky označován jako "křesťanský císař". Téměř až do své smrti však byl knězem kultu vyznavačů Slunce. Jeden z jeho nástupců, Justinian, když dělal pořádek v zákonech Římské říše, pomohl zajistit pokračování Konstantinovy konkrétní verze křesťanství tím, že vydal zákony, které pod trestem smrti zakazovaly jakýkoli jiný názor. Z řeckého slova "názor" pochází slovo "hereze". Samozvaná ortodoxní strana rozhodovala a měla jediné přípustné "správné názory". Tak je tomu dodnes.

V důsledku neúnavného státního prosazování "pravé" nauky násilnými prostředky se dnešní pravověrná teologie doslova "zažrala" do psychiky Církve (kolik heretiků – mučedníků – dala Církev upálit?). Během staletí negramotnosti pak byly nauky předávány po generace samozvanou elitou, která budovala vrstlou filozofickou strukturu, takže dnes většina věřících není schopna nebo se bojí zpochybňovat ortodoxní dogmata, i když přiznávají, že jim nerozumějí. Vedení většinové skupiny se úporně snaží přesvědčivě argumentovat. Mnozí z nich mají vnitřní pochybnosti a nejistotu. Aby se utlumila horlivost všech vytrvalých pochybovačů, skrytě nebo otevřeně se vyhrožuje ortodoxním peklem a ztracením jako odplatou za nevíru.

Toto učení o trojjediném Bohu je Ježíšovým slovům a slovům apoštolů tak cizí. Ti měli silná slova na adresu těch, kteří zneužívali a sváděli "stádo", ale nikdy se nesnažili zmást věřící "tajemstvími", nesmyslným jazykem a nemožnou matematikou. Ježíšova učení a podobenství byla ve skutečnosti snahou proniknout do tehdejšího teologického žargonu a předložit jednoduchou pravdu srozumitelným jazykem s pomocí obrazů a přirovnání, aby ji obyčejní lidé mohli pochopit. Je pozoruhodné, že Ježíš obvykle podává výklad svých podobenství (přirovnání), ale mnozí moderní

učitelé v nich dokážou vidět nejrůznější "skryté významy". To nám znovu připomíná, že gnostici jsou možná přece jen mezi námi.

V posledních letech byla řada ortodoxních nauk "přepřacována" a několik z nich bylo zavrženo, protože se jednalo o pohanství maskované za křesťanství. Nesmrtelnost duše je jen jednou z nich. Tyto doktríny jsou některými z nejvýznamnějších, dokonce konzervativních teologů naší doby prokazovány jako falešné, avšak jiné esoterické učení stejného žánru je stále prosazováno navzdory mnoha odborným vědeckým výkladům, které hovoří o opaku.

Učení o Trojici je označováno za "úhelný kámen křesťanství", zatímco druhý Adam, "jediný prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Ježíš Kristus", je "kámen, který stavitelé zavrhl". Abyste demonstrovali to, co jsem řekl, zkuste si toto téma prostudovat a poté navázat smysluplný dialog s věřícím, který je zastáncem Trojice, a ve většině případů budete rychle umlčeni nebo odmítnuti, dokonce exkomunikováni. Gnosticismus nesnáší logiku a Boží pravda je logická. Bůh neskrývá pravdu o tom, kolik ho je, ve spleti tajemství. Bůh poslal svého Syna a dal nám svého svatého Ducha, abychom se mohli těšit ze svobody poznání pravdy a díky tomuto poznání získali "živou naději".

"Požehnaný Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás podle svého přehojného milosrdenství vzkříšením Ježíše Krista z mrtvých přivedl ke znovuzrození k živé naději, abychom získali dědictví, které je neporušitelné, neposkvřené a nepomine a je pro vás uchováno v nebi" (1 Pet 1:3-4). V žádném místě Písma není ani náznak toho, že by člověk musel věřit v Trojici, aby byl spasen. Byli Ježíš nebo apoštolové nedbalí, když nás naučili "správné cestě" spásy? Nebo dnešní pravověrnost není ve skutečnosti tím, co někdy tak hlasitě tvrdí?

Drazí přátelé, na tyto otázky si musíte odpovědět, jinak by vaše víra mohla být někdy ohrožena prvkem nejistoty, když se snažíte věřit naukám, kterým (přiznejte si to!) nerozumíte a nemůžete rozumět, o nejzákladnější pravdě evangelia - kdo byl Ježíš? A kdo je Bůh? Správné chápání Usmíření spočívá v poznání, že Ježíš byl "druhým Adamem". Ježíš zemřel za naše hříchy místo nás. Pavel to jasně vyjádřil v Římanům 5:19: "Jako se totiž neposlušností jednoho člověka mnozí stali hříšnými, tak se poslušností jednoho člově-

ka mnozí stanou spravedlivými." (ESV. Raději si přečtěte celou kapitolu). Je zajímavé, že mnohé překlady zřejmě vynechávají druhé "člověk" a místo toho říkají "poslušností jednoho" ve snaze dodat slovům trinitární "šmrnc". Písmo však hovoří jasně – prokletí mohl odstranit pouze pravý Adamův potomek. Bůh, který je **nesmrtelný** (1 Tim 6:16), **nemohl zemřít** za naše hříchy.

No tak! Víte, že vaše církev je se zavázala k víře v Boha Syna, který z definice nemůže zemřít? Bůh je nesmrtelný. Domněnka, že pouze Bůh může "zaplatit cenu", vlastně vyvolává víru ve smrtelného Boha, který musí zemřít! "Jedině Bůh, který za nás umírá, je dostatečný," říkají, a přitom jedním dechem dodávají: "Bůh nemůže zemřít." To je přece pravda. Kdo tedy zemřel? Pavel říká, že to byl Boží Syn. Měl naprostou pravdu. Pavel si nepředstavoval, že by Bůh mohl zemřít nebo že by Bůh byl více než jedna osoba. Proč se podřizovat často nesrozumitelnému žargonu některých "teologů"? Gnostici byli prvními "teology", řekl kníže církevních dějin Adolf Harnack. Proč se nevymanit ze závislosti na nich? Nenechte se mást gnostiky.

Kdo ví nejlépe, kdo je Ježíš? Ježíš!

Pokud souhlasíte s výše uvedeným tvrzením zdravého rozumu, podívejme se, co Ježíš řekl o své vlastní identitě. Církve se shromažďují pod dlouholetým praporem – vírou, že Ježíš je Bůh, Ježíš je Jahve, Bůh Izraele.

Ale řekl Ježíš něco takového? Mohl přece tak snadno prohlásit: "Já jsem Bůh." Ale nikdy to neudělal. Ani jednou. Kým tedy tvrdil, že je?

V oněch rušných dnech Ježíšova působení tato otázka kolovala. Někteří si mysleli, že Ježíš je jedním z proroků, kteří byli navraceni k životu. Jiní měli jiné názory. Ježíš jako mistrný učitel, milující jednotu a dobrý řád, položil otázku svým předním žákům: "Ale za koho mě pokládáte vy?" (Mt 16:15). Zapomeňte na populární dohady a pojďme se dobrat skutečné pravdy. Petr s jistotou odpověděl: "Ty jsi **Mesiáš, Syn živého Boha**." Je to jasné? Chci se postavit na Ježíšovu stranu, a tak pozorně naslouchám Ježíšově odpovědi na Petrovu osvícenou odpověď na velkou otázku – skutečně velkou otázku, na níž závisí celá křesťanská víra.

Ježíš přivítal Petrovu naprosto správnou odpověď s překypující radostí. Petr, řekl Ježíš, byl obdařen zázrakem chápání a dokázal správně definovat, kdo Ježíš byl a je. Je to **Boží Syn a Mesiáš**. "To ti nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích." Na tomto ohromujícím poznání, že jsem **Boží Syn a Mesiáš**, hodlám postavit svou vlastní církev (Mt 16:17-18).

Ježíš nám to řekl jasně: "Já **jsem Boží Syn, Mesiáš**." Věděl, kdo je.

Po novozákonní době tato základní, sjednocující a stabilizující pravda nezůstala zachována. Zpustošila ji řecká filozofie, která přepracovala – a zmátla – celé biblické učení o Bohu a **jeho Synu, Mesiáši**. Ale zatímco Písmo bylo sepsáno a apoštolové byli stále naživu, aby drželi pevnost, volání pokračovalo: "Toto [celé Janovo evangelium] bylo napsáno, abyste uvěřili, že **Ježíš je Kristus, Boží Syn**" (Jan 20:31). Zní vám to povědomě? Dokonce i později v Janových listech na rozloučenou se naléhavost ještě zvýšila, pokud vůbec. "Kdo popírá, že **Ježíš je Kristus**", prohrál – ten, kdo popírá, že Ježíš je **Boží Syn**. Podívejte se na 1 Jan 2:22; 4:15; 5:1, 5. 10, 13, 20, kde je na tento bod kladen obrovský důraz.

To vše je docela jednoduché a přímočaré, pokud ponecháme pozdější filozofické výrazy jako "dvě přirozenosti", "tři hypostáze" a "jedna podstata" stranou, abychom nezaslepili Ježíšova mnohem jednodušší slova. Na skalním základě, že já **jsem Kristus, Syn živého Boha**, je založena Ježíšova církev. Nic o tom, že je Bůh!

Co víc můžeme říct o Matoušovi? Zdá se, že věnoval pečlivou pozornost tomu, kdo je Ježíš. Celou svou knihu otevírá titulkem, že Ježíš je **synem Davidovým a Abrahamovým a ovšem také Boha**, který byl Ježíšovým Otcem, což způsobilo jeho *genezi, původ* (Mt 1:18; pozorně si všimněte toho slova).

Ach, ale kniha Janova, jak se to slučuje s jasným učním, že **Ježíš je Boží Syn a Kristus**? Naprosto přesně. Neřekl snad Jan výslovně, že celá jeho kniha byla napsána proto, abyste uvěřili, že **Ježíš je Kristus, Syn Boží** (20:31)? Podívejte se pozorně na Ježíšovy začátky. Co říkají učedníci? "Našli jsme **Mesiáše**" (Jan 1:41). Našli jsme **Božího Syna** (viz Jan 1:49). Mýlili se? Rozhodně ne.

Nyní přicházejí přesná a potvrzující Ježíšova slova ve 4. kapitole Janova evangelia, kde se u studny setkává se zpohanštělou ženou v Samařsku. Ježíš se svým obdivuhodným všeobjímajícím stylem, který mu umožňuje mluvit se všemi a s každým, se s ní pouští do rozhovoru. Tolik toho ví: "Víme, že přichází *Mesiáš*" (v. 25). Ježíš jí pohlédl zpřímá do očí a odpověděl: "Já **jsem on**, ten, který k tobě mluvím" (Jan 4:26).

Ježíš si na nic nehrál a celý rozhovor neposunul, čímž by tu paní oklamal. Někteří by nás chtěli přesvědčit, že mezi "**Mesiášem**" z výroku oné paní a Ježíšovou odpovědí "**Já jsem on**" není žádná souvislost. Od samotného Jana jsme se dozvěděli, že vše, co napsal, napsal proto, aby nás přesvědčil, že **Ježíš je Mesiáš, Boží Syn** (20,31). "**Já jsem on**" (aleluja!) potvrzuje očekávání té paní, že **Mesiáš** skutečně přichází. Měla tu čest setkat se právě s touto osobou. Ježíš by měl vědět, kdo byl a je! Řekl to zde v Jn 4:26, stejně jako v ostatních evangeliích. **Já jsem on – Mesiáš**.

Řecký výraz pro toto nádherné rčení "Já jsem on" zní *ego eimi* (v moderní řečtině se vyslovuje *ego eeme*). Jan tuto větu obratně nastavil jako kód pro "Já jsem Mesiáš" - rozhodně ne "Já jsem Bůh"! První a klíčový výskyt rčení "já jsem on" je ten, který jsme právě prozkoumali. V Janově evangeliu je několik dalších. Důslednost samozřejmě vyžaduje, aby stejná věta byla v angličtině pokaždé vyjádřena stejnými slovy. Žel vaše překlady, které vás dychtivě nutí přemýšlet jiným směrem, vám nedovolily vidět, že Ježíš pronese přesně stejný výrok "Já jsem Mesiáš" v Jn 8:58. Překladaťel zcela neprávem vynechali důležité slovo "on", když překládali "*ego eimi*" v Jn 8:58. Tím vám ztížili připomenutí nároku na Mesiášství ve 4:26: "**Já**, ten, který s tebou mluvím, **jsem on**."

Ježíš vytrvale a důsledně trvá na svém nároku na **Mesiášství**. Koneckonců to byl jeho záměr založit svou církev na základě tohoto vhledu.

Ještě před Abrahamem, který se radostně těšil na Mesiáše, je Ježíš slíbeným Mesiášem, který má přijít. "Já jsem on, Mesiáš."

O několik kapitol později, v desáté kapitole Janova evangelia, je Ježíš konfrontován s nepřátelskými Židy, kteří jsou hluboce nespokojeni s jeho nárokem na **Mesiášství** a jedinečné **Synovství** – což znamená, že mluvil a jednal jedinečně za svého Otce, jediného Bo-

ha, jehož "**vlastním Synem**" se Ježíš prohlašoval. Hněvivě a zlomyslně Židé (přínejmenším někteří z jejich vůdců) obviňují Ježíše, že ze sebe dělá Boha.

Jaká to příležitost pro Ježíše, aby potvrdil přesně to, co tušili – že se prohlašuje za Boha nebo alespoň za "nějakého Boha". Proč Ježíš jednoduše neodpověděl slovy: "Ano, to je pravda, to je to, kdo jsem – Bůh"?

Nic takového neudělal. Vysvětlil, že vystupuje jako jedinečný mluvčí toho jediného Boha, svého Otce, ale zdaleka není sám Bohem (což by bylo právem hodnoceno jako rouhání), je **Božím Synem**. Proč vás tolik rozrušuje, že jako ten, koho Bůh poslal na misi jako Mesiáše, "jsem řekl: '**Já jsem Boží Syn**'"? (Jan 10:36). Tam se z úst samotného Ježíše dozvídáme jeho pravou identitu. Jste připraveni uvěřit, že věděl, kdo je, a dokázal to říci jim i nám?

Při soudním procesu zcela důsledně potvrdil obvinění, že je "**Mesiáš, Syn Požehnaného**" (Mk 14:61-62). Zní vám to povědomě? Na závěr Ježíš shrnuje celou naši povinnost jako věřících: "Toto je život budoucího věku [život věčný]: abychom poznali tebe [Otce], jediného, který je pravý Bůh, a Ježíše Krista, kterého jsi poslal" (Jan 17:3).

V Novém zákoně je Ježíš ne méně než 516krát nazván **Kristus**. Je pointa identity jasná?

Projděte si knihu Skutků apoštolů a všude najdete přesně stejnou pravdu. "**Věříš, že Ježíš je Kristus, Boží Syn?**" "Bůh učinil Ježíše **Pánem i Kristem**" (Sk 8:37; 2:36).

Objevil se zde další titul, který vyžaduje vaši maximální pozornost - **Pán**. Jistě si hned vzpomenete, že Ježíš je "**Pán Ježíš Kristus**", "**náš Pán Ježíš Kristus**", "**Kristus Ježíš, můj Pán**".

Nejrozsáhlejší ze všech novozákonních spisovatelů a učitelů je Lukáš, Pavlův společník na cestách. Lukášovy hlavní informace o Ježíšově identitě se objevují v prvních kapitolách jeho díla. Anděl Gabriel je pověřen objasnit, **kdo je Ježíš**. V Lk 1:32-35 Gabriel vykonává svou vyučující službu v několika stručných a poučných slovech, která by neměla být nikdy přehlédnuta nebo špatně pochopena. Mariino dítě je označeno jako **Syn Nejvyššího**. Ježíš je také synem Davidovým vzhledem ke svému pokrevnímu příbuzenství prostřednictvím své matky, Davidova potomka.

A pak, v odpovědi na Mariinu velmi rozumnou otázku ohledně těhotenství bez pomoci lidského manžela, tato slova, která je třeba vykřikovat ze střech: "sestoupí na tebe svatý duch a moc Nejvyššího tě zastíní, a právě proto bude dítě, které se má narodit, svaté, **Boží Syn**" (Lk 1:35). Jakmile se toto neobyčejné dítě narodilo, bylo věřícím pastýřům řečeno: "Dnes se v Davidově městě narodil Spasitel, který je **Pán Kristus**" (Lk 2:11). Nikoliv, jak spěchám dodat, **Pán Bůh! Ale Pán Kristus a Syn Nejvyššího**. Zní to povědomě!

Důvěřiví slepci měli teologicky pravdu, když Ježíše oslovovali "**Pane, synu Davidův**" (Mt 20:31; 15:22). To je přesný ekvivalent **Pána Mesiáše/Krista**.

Syn a Kristus jsou samozřejmě tituly, které mají své kořeny v Žalmu 2, kde se ohlašuje jediný Bůh Izraele a nás všech: "Požádej mě o to a dám ti [svému **Synu**] celou zemi za dědictví".

Ke zplození **Syna** došlo asi před 2000 lety. Poznáme to podle slova "zplození" ze Žalmu 2:7 a stejného slova v Matoušově a Lukášově popisu počátku, zplození a narození **Syna**. Výrok: "Dnes tě zplodím" (Ž 2:7) se naplnil v den, kdy Maria zázračně počala a anděl ujistil Josefa: "To, co v ní bylo **zplozeno** [přivedeno k životu], je z ducha svatého" (Mt 1:20). Takto zplozené ("počaté") dítě bylo ovšem **Božím Synem**.

Lukáš podává stejnou dobrou zprávu od Gabriela: "Právě kvůli" (*dio kai*) zázraku v Marii bude dítě nazváno (=bude) **Synem Božím** (Lk 1:35). Berte to jako nejskvělejší definici Božího **Syna** a držte se jí po celý zbytek Nového zákona. Dejte si však pozor, abyste ji nepostavili na hlavu nebo ji nepostavili vzhůru nohama a nezničili ji tím, že z ní uděláte "Boha **Syna**". Žádná taková osoba v Bibli není.

Ve Skutcích 13:33 Pavel, který často cestuje s Lukášem a přirozeně s ním souzní, klade zplození, počátek, vznik **Syna** na počátek Ježíšova života (sotva raketová věda, jak se říká!). Právě tehdy, když Bůh "povýšil", tj. uvedl na lidskou scénu, stejně jako povýšil Mojžíše, faraona nebo Davida, došlo k Ježíšovu zplození. Přesně tak, jak jsme se dozvěděli z Matouše 1:20 a z Lukáše 1:35 (výše).

Nenechte se zmýlit tím, že ve Skutcích 13:33 je ke slovu "pozvedl" přidáno slovo "znovu". To by zmátlo jednoduchost pravdy tím, že by se Ježíš stal Božím **Synem až při vzkříšení**: "znovu pozvedl". Ježíšovo

vzkříšení je však popsáno ve 34. verši a důkaz vzkříšení podává jiný starozákonní text.

Pak se podívejte na stejnou jednoduchou pravdu o zplození, počátku a narození Ježíše v Římanům 1:3-4. Ježíš je tam **Božím Synem, potomkem Davidovým** (Pavel a Lukáš v Lk 1:32-35 v dokonalé shodě) podle lidské pokrevní linie, a ustanoven jako **Syn s mocí** při svém povýšení na Otcovu pravici.

Ježíš se nestal Synem při vzkříšení ani při křtu. Božím Synem se stal tím, že byl zázračně zplozen v Marii (opět Lk 1:35).

Pak k Hebreům 1. Bůh ve starozákonní době *nemluvil* skrze Syna (Heb 1:1-2). To by mělo ukončit jakékoli spekulace o tom, že Syn byl starozákonním Pánovým andělem! Celý smysl Hebreům 1 spočívá v tom, že nám připomíná, že Ježíš není anděl, nikdy jím nebyl, a tedy ani archandělem (vysoce postaveným andělem). Kdyby Ježíš byl Pánovým andělem, jeho *příchod na svět* v Marii by byl nemožný a příběh, který jsme nastínili výše, by byl vykolejen a postaven mimo realitu.

Hebreům 1:1 až 2:5 nám podává zprávu o smlouvě o novém stvoření v Ježíši, o "budoucí společnosti, o níž mluvíme" (2:5). Ta začala, když Bůh naplnil svůj slib daný ve 2 Sam 7:14, že jednoho dne zplodí, počne, uvede v život svého vlastního Syna: "Já budu jeho otcem a on bude mým synem." Jak se tento slib stal skutečností, jsme viděli u Lukáše 1 a Matouše 1.

Aby vyjádřil totéž o početí, zplození **Mesiáše, Božího Syna**, cituje autor listu Hebreům Žalm 2 o počátku Božího Syna ("Ty jsi můj Syn, dnes jsem tě zplodil", Ž 2:7 citovaný v Heb 1:5). Třetí citát to dokresluje: "Když přivádí Syna na svět", tj. nechává ho narodit nadpřirozeným zplozením.

Když dáme dohromady tyto novozákonní informace, které jsou zcela konzistentní a ucelené, jsme vyzváni, abychom jednoduše věřili, že Ježíš je, jak sám prohlásil, **Boží Syn** (Jan 10:36). A on by to skutečně měl vědět a my bychom mu skutečně měli věřit – vždyť tvrdíme, že jsme věřící!

Alternativou k této víře je přijmout podivnou myšlenku, že Ježíš je Bůh Syn, věčně existující člen trojediného Boha. Tato představa, kterou i odborníci hodnotí jako nemožně složitou a nelogickou záhadu,

biblickou identitu Ježíše zcela vykolejuje. A co hůř, uspíšilo ty nejstrašnější konflikty, exkomunikace, hony na kacíře, inkvizice a upalování na hranici.

Zeptejte se svých židovských přátel. Ti vám řeknou, že **Mesiáš, Boží pomazaný**, není sám Bůh, což by znamenalo, že jsou dva bozi, protože Bohem je Otec. Lukáš 2:11 a 26 uvádí základní a zásadní rozdíl mezi Bohem a Ježíšem.

V Bibli jsou dva Páni. První je Pán Bůh, který je jedinou osobou a je popsán tisíci osobními zájmeny v jednotném čísle. Za druhé **Pán Mesiáš**, který začal existovat asi před 2000 lety (Lk 2:11).

Tyto dva Pány krásně popisuje a odlišuje nejoblíbenější verš citovaný v Novém zákoně ze Starého zákona. Žalm 110:1 hovoří o tom, že JHVH oslovuje Davidova pána, Mesiáše. Tento druhý pán je v hebrejském textu **adoni** ("adonee"). Tento tvar slova pro Pána nikdy neznamená Boha. Zjevně ne, protože v Bibli Bůh nemluví k jinému absolutnímu Bohu. To by byl polyteismus a to je naprostá teologická katastrofa.

Bible, které v Žalmu 110:1 píší druhé slovo "pán" velkým písmenem, vás uvádějí v omyl. Hebrejské slovo *adoni* se správně překládá jako pán nebo mistr (nikoliv jako titul pro Boha). V Žalmu 110:1 však překladatelé různých verzí poušili svá vlastní pravidla pro psaní velkých písmen. Měli jste si představit, že druhý pán je nějakým způsobem Bohočlověk z tradičních vyznání víry. Jakmile však lidé byli vyučováni, že Ježíš je Jahve, vznikl samozřejmě "problém" (oblíbené slovo v teologických spisech!), jak by dva Jahvové mohli být skutečně jedním Jahvem. Ježíš konečně věřil, že nejdůležitější ze všech pravd je, abychom věřili, že "Pán, náš Bůh, je jeden Jahve" neboli Pán (Mk 12:29).

Jeden odborník na Trojici se v teologickém časopise přihlásil k tvrzení, že "Bůh je současně jedna osoba a tři osoby"!

Základy vesmíru se otřásly a směr vývoje církve byl trvale narušen rozhodnutím církevních koncilů mluvit o třech, z nichž každý byl Bohem, ale záhadně a nelogicky pouze jedním Bohem. To znamenalo, že se do samotné hebrejsky orientované Bible vnesly kategorie pocházející z cizího světa řecké filozofie. Byla to katastrofa, kterou bylo třeba napravit a obnovit, aby se všichni, kdo se scházejí v křesťanské církvi,

shromáždili a věřili v jednoho Boha Otce a jednoho Pána Mesiáše, člověka Mesiáše Ježíše (viz 1 Tim 2: 5). To je jednoduchá pravda, která je tak potřebná.

Opuštění Ježíšova vyznání víry a jeho nahrazení jiným vyznáním "tři v jednom" bylo tragédií, jak si všimlo mnoho odborných pozorovatelů:

"V roce 317 vznikl v Egyptě nový svár, který měl zhoubné následky. Předmětem tohoto osudného sporu, který roznítil tak neblahé rozpory v celém křesťanském světě, bylo učení o třech osobách v Božství, učení, které v předchozích třech stoletích našťestí unikalo marné zvědavosti lidských bádání."¹

"Když se ohlédneme za dlouhými věky vlády Trojice ... zjistíme, že málokteré učení přineslo tolik nenapravitelného zla."²

"Kristologická nauka nebyla nikdy v praxi odvozována pouze logickým usuzováním z výroků Písma... Církev obvykle v praxi (ať už teoreticky tvrdila cokoli) nezakládala svou christologii výhradně na svědectví Nového zákona."³

"Řekové překroutili pojetí Ježíšova právního zastoupení na ontologickou identitu a vytvořili nelogický soubor vyznání víry a doktrín, které způsobily zmatek a hrůzu pozdějším generacím křesťanů."⁴

"Nový zákon nikde *neztotožňuje* Ježíše s Bohem."⁵

"Protože je Trojice tak důležitou součástí pozdějšího křesťanského učení, je zarážející, že se tento termín v Novém zákoně nevyskytuje. Stejně tak rozvinutý koncept tří rovnocenných partnerů v Božství, který se objevuje v pozdějších věroučných formulacích, nelze v mezích kánonu jasně odhalit."⁶

"Jak máme určit povahu rozdílu mezi Bohem, který se stal člověkem, a Bohem, který se člověkem nestal, aniž bychom na jedné straně zničili jednotu Boha a na druhé straně narušili christologii? Na tuto otázku uspokojivě neodpověděl ani nikajský koncil, ani církevní otcové čtvrtého století."⁷

"Přijetí nebiblické formulace v Nikáji představovalo mezník v růstu dogmatu: Trojice je pravdivá, protože to říká církev – univerzální církev mluvící prostřednictvím svých biskupů -, ačkoli to Bible neříká!... Máme formuli, ale co tato formule obsahuje? Žádné dítě církve se neodvážá hledat odpověď."⁸

Ježíš je **Boží Syn, Mesiáš**. **Boží Syn** je definován v Lukášově evangeliu 1:35 a Bůh je Bohem a Otcem Ježíše Mesiáše, **Pána Mesiáše**, který se narodil v Betlémě asi před 2000 lety. Tento **Mesiáš** je předurčen k tomu, aby se vrátil, převzal otežku světové vlády a zachránil nás před naší ohromující ztrátou prosté Pravdy. Pravda nás osvobodí, jak dobře řekl Ježíš (Jan 8:32).

Dva nebo tři, kteří jsou každý Bohem, jsou tři bohové, i když můžeme protestovat. Je-li každý z členů trojediného Boha Jahve, pak nemohou dohromady tvořit jednoho Jahva. Jeden nikdy nebude třemi, jakkoli nás o tom přesvědčují zamlžující řeči. Jedno X se nerovná třem X.

Ježíš prikázal věřit v **jediného** Jahva (Mk 12:29) a ovšem v sebe jako Pána **Mesiáše**, nikoliv jako druhého Pána Boha. Pavel to shrnul do krátké a snadno uchopitelné formule: "Pro nás křesťany je jen jeden Bůh, Otec, a žádný jiný Bůh kromě něho" (1 Kor 8:4, 6). Pavel zde vrší gramatické tvary jednotného čísla, které ovšem označují jedno jediné a jednotné číslo, osobu, Otce. Přístup k tomuto jedinému Bohu se získává zprostředkováním jediného **člověka**, Mesiáše Ježíše, který není Pán Bůh ("dělá dva!"), ale **Pán Mesiáš**, prostředník mezi Bohem a člověkem (1 Tim 2:5).

S tímto neporušeným novozákonním vyznáním víry může být zahájena nová éra inteligentního dialogu mezi třemi velkými světovými náboženstvími: a to judaismem, islámem a křesťanstvím.

Je načase zřici se krkolomných a matoucích formulací některých trinitárních odborníků. Na závěr cituji roz-

¹ J.L. Mosheim, *Institutes of Ecclesiastical History*, New York: Harper, 1839, Sv. 1, s. 399.

² Andrews Norton, *A Statement of Reasons for Not Believing the Doctrine of the Trinitarians Concerning the Nature of God and the Person of Christ*, Hilliard, Gray & Co., 1833, s. 287.

³ Maurice Wiles, *The Remaking of Christian Doctrine*, London: SCM Press, 1974, s. 54, 55.

⁴ Professor G.W. Buchanan, z korespondence, 1994.

⁵ William Barclay, *A Spiritual Autobiography*, Grand Rapids: Eerdmans, 1975, s. 50.

⁶ "Trinity," v *The Oxford Companion to the Bible*, Oxford University Press, 1993, s. 782.

⁷ I.A. Dorner, *The History of the Development of the Doctrine of the Person of Christ*, Edinburgh: T & T Clark, 1882, Div. I, Sv. 2, s. 330.

⁸ "Dogma, Dogmatic Theology," in *Encyclopedia Britannica*, 14. vydání, 1936, Sv. 7, s. 501, 502.

členění jednoho harvardského profesora, který napsal klíčovou knihu s názvem *Reasons for Not Believing the Doctrine of the Trinity* (Důvody, proč nevěřit v učení o Trojici). Andrews Norton v něm naříkal nad děsivými složitostmi, k nimž vedla ztráta původní věrouky. Měl na mysli pokusy "teologů" vysvětlit, jak mohl být Ježíš stoprocentním Bohem a stoprocentním člověkem. Učení zahrnovalo to, čemu se říkalo "sdělování vlastností":

"Učení o komunikaci vlastností," říká LeClerc, "je stejně srozumitelné, jako kdybychom řekli, že existuje kruh, který je tak spojen s trojúhelníkem, že kruh má vlastnosti trojúhelníku a trojúhelník vlastnosti kruhu."

"Petavius o tom obširně hovoří se svou obvyklou nadbytečnou učeností. Rozsáhlý foliant tohoto spisovatele obsahující dějiny Vtělení je jedním z nejpозорuhodnějších a nejmelancholičtějších památníků lidské pošetilosti, které má svět k dispozici. V dějinách jiných vědních oborů najdeme spoustu omylů a extravagancí, ale ortodoxní teologie se zdá být zvláštní oblastí slov bez významu, doktrín, které jsou ve svém vlastním smyslu nepravdivé a nejsou vysvětleny v žádném jiném smyslu, nejzávažnějších absurdit, které jsou předkládány jako pravdy nejvyšší důležitosti, a protichůdných tvrzení, která jsou házena dohromady, aniž by se je někdo pokusil smířit. Hlavním omylem, který se táhne celým systémem, stejně jako jinými systémy falešné filosofie, je to, že slova mají vlastní význam, který není odvozen z lidského užívání; že nejsou pouhými znaky lidských představ, ale jakýmsi skutečnými entitami, schopnými označovat to, co přesahuje naše představy, a že když vyjadřují pro lidský rozum pouze absurditu, mohou být přesto významná pro vysoké tajemství nebo skrytou pravdu a je třeba jim věřit, aniž by byly pochopeny."

Opravdu Ježíš v Janově evangeliu 8:58 tvrdí, že je Bůh? Nebo vás váš překlad klame?

“Theocrat”

Petr napsal: "Stále čekám, že mi někdo řekne, proč farizeové vzali kameny, aby Ježíše ukamenovali, když to nebylo kvůli takovéto rouhavé sebeidentifikaci v Janovi 8:58."

Tohle je nabídka, kterou nemohu odmítnout! Předpo-

kládám, že tím zastáváte standardní linii Jn 8:58, že Ježíš se prohlašoval za Boha z Exodu 3:14. Toto tvrzení je založeno na jakési "překladatelské teologii", která nemá oporu v originálním jazyce.

V LXX (řecký překlad hebrejské Bible, který často používali novozákonní autoři) v Exodu 3:14 Jahve prohlašuje: "*ego eimi o ohn*" - "Já jsem ten, **kteřý existuje**". Doplnění řeckého "*o ohn*" (existující) je nutné, aby odráželo skutečnost, že hebrejšтина má slovo "*ehyeh*" - "já budu". **V Jn 8:58 Ježíš říká pouze "ego eimi" (já jsem on). Na základě toho není vůči textu příliš povlivé vynucovat si jednoznačný odkaz na Exodus 3:14. Ježíš neřekl "já jsem, který jsem", a proto neříká "já jsem Bůh". Ježíš řekl "já jsem on".**

Kdokoli může říci "já jsem" nebo "já jsem on", aniž by to znamenalo, že si činí nárok na božství. Reklamy Reebok citují hvězdy, které říkají "Já jsem to, co jsem". Jiný, bibličtější příklad najdeme v Janově evangeliu 9:9, kde muž narozený jako slepý říká "ego eimi" - já jsem on. Žádný z těchto jedinců o sobě netvrdí, že je Bůh z Exodu.

Takže "ego eimi" v Jn 8:58 není ani Boží jméno, ani výlučně božský titul. Ale **pokud Ježíš netvrdí, že je Bůh, co měl říci, že to vyvolalo takové pohoršení?** Odpověď se skrývá v dialogu, který jeho výroku předcházelo. Ve verších, které mu bezprostředně předcházejí, vidíme, že to není poprvé, co Ježíš v této výměně názorů řekl "ego eimi". Řekl to již ve verši 24.

(To dále zpochybňuje obecně rozšířenou představu, že slova "ego eimi" chápali Ježíšovi posluchači jako tvrzení o "božství", tj. jako odkaz na Exodus 3:14.) Místo aby se toho chopili jako dlouho očekávaného a tolik hledaného důvodu k jeho obvinění, odpovídají otázkou: "Kdo jsi?" (v. 25). Ježíš se tímto výrokem zjevně dostatečně neidentifikoval, aby věděli, na co odkazuje ono "on" ve frázi "já jsem on").

Od 25. verše se řeč přesouvá k Abrahamovi. "Jak můžeš tvrdit, že nabížeš život budoucího věku?" ptají se Ježíše. "Vždyť i sám Abraham je mrtvý; jistě netvrdíš, že jsi větší než on!" (v. 52-53).

Dále **špatně chápou Ježíšův výrok v 56. verši** – "Abraham se zaradoval, že uvidí můj den" -, protože v 57. verši obviňují Ježíše, že tvrdí, že viděl Abrahama! To nikdy neřekl. Špatně ho pochopili. Ani neřekl, že ho Abraham viděl – pouze že se Abraham radoval,

že uvidí **jeho mesiášský den**. Abraham, který uvěřil evangeliu, jež mu Bůh zvěstoval (Gal 3:8), se radoval v naději a těšil se na "Kristův den", stejně jako mnozí Židé.

Právě v reakci na toto nepochopení Ježíš prohlašuje: "Dříve než byl Abraham, **já jsem on**." Všimněte si však, že neřekl "Já jsem byl dříve než Abraham" nebo "Dříve než Abraham jsem byl já".

Přítomný čas "**jsem**" v odkazu na minulost ("předtím, než **byl** Abraham") prostě nefunguje jako samostatná věta. Ježíš neřekl, opakujeme, "byl jsem naživu dříve než Abraham". Řekl: "Dříve než Abraham vznikl, já jsem on".

Ježíšovo "já jsem on" dává smysl pouze tehdy, pokud Ježíš odkazuje na nějaké své předchozí prohlášení o svém současném postavení vůči patriarchovi. Domnívám se, že Ježíš rozšiřuje svůj výrok ve verši 56 tím, že vysvětluje, jak se navzdory tomu, že mu nebylo 50 let, mohl Abraham ještě radovat, že vidí jeho den.

Spojíme-li tyto dvě věci dohromady, získáme: "Dříve než byl Abraham, já jsem ten ..., na jehož den se Abraham těšil, že ho uvidí." Tím Ježíš jasně označuje sám sebe za semeno, které Jahve slíbil Abrahamovi, za semeno, skrze něž budou požehnány všechny rodiny země. Ježíš se prohlašuje za příslibeného Mesiáše.

Abrahamova velikost byla založena na jeho víře v příslib, který mu Bůh dal ohledně jeho potomka, budoucího Mesiáše, a na skutečnosti, že se díky své víře stal prostředkem, skrze který Bůh uskuteční své slova.

Ježíš je větší než Abraham, protože je ztělesněním Božího konečného záměru a předmětem příslibu, na nějž se Abraham těšil. To je ohromující tvrzení, které Židy tak pohoršilo, že se ho pokusili ukamenovat.

Závěrem lze říci, že ačkoli judaismus prvního století pravidelně používal poetickou personifikaci v souvislosti s Božími vlastnostmi, neočekával, že by se Bůh sám stal člověkem. Jak by také mohli, když Bůh slíbil, že potomek, Davidův potomek, bude Mesiášem – nikoli dříve existující "Bůh Syn" postbiblické teologie. Těžké důkazní břemeno proto leží na každém, kdo by chtěl tvrdit, že apoštolové hlásali něco tak převratného.

Pokud jde o Janovo evangelium, myslím, že by vás mohlo zajímat níže uvedené prohlášení uznávaného učence Colina Browna, který je sám trinitářem.

"Podstata věci spočívá v tom, jak chápeme pojem Boží Syn... Titul Boží Syn není sám o sobě výrazem osobního Božství ani výrazem metafyzických rozdílů v rámci Božství. **Vskutku, aby osoba mohla být 'Božím Synem', musí být bytostí, která není Bohem!** Je to označení pro tvora, které označuje zvláštní vztah k Bohu. Označuje zejména Božího zástupce, Božího místodržícího. Je to označení královského postavení, které označuje krále jako Božího Syna... Podle mého názoru se výraz "Boží syn" nakonec sblíží s výrazem "Boží obraz", který je třeba chápat jako Božího zástupce, toho, v němž přebývá Boží duch a jemuž je svěřeno správcovství a pravomoc jednat Božím jménem. ... Zdá se mi, že je zásadní chybou považovat výroky čtvrtého evangelia o Synu a jeho vztahu k Otci za vyjádření vztahů uvnitř Trojice. Zdá se však, že tento druh systematického chybného čtení čtvrtého evangelia je základem velké části společenského trojičného myšlení... Je běžným, ale patentovaným chybným čtením úvodu Janova evangelia, když se čte tak, jako by se v něm říkalo: "Na počátku byl Syn a Syn byl u Boha a Syn byl Bůh" (Jan 1:1). Došlo zde k záměně Syna za Slovo (ř. *logos*), a tím se Syn stal členem božství, které existovalo od počátku."⁹

Dvě rozhlasové diskuse Anthonyho s Dr. Michaellem Brownem si můžete poslechnout (8. února a 23. března) na <http://lineoffire.askdrbrown.org>

Jeho debatu s Dr. Jamesem Whitem v britském rozhlasovém pořadu "Unbelievable" (13. března) si můžete poslechnout na

www.premier.org.uk/unbelievable



They never told me *this* in church!

Greg Deuble

K dispozici je nyní 2. vydání (\$16)

www.focusonthekingdom.org/books.html

800-347-4261

⁹ "Trinity and Incarnation: Towards a Contemporary Ortho-

doxy," *Ex Auditu*, 7, 1991, s. 87-89.